որ ի վերոյ յիշեցաք և պատկ փչոցն Յովսէփ Արեմաթացւոյն որ Քրիստոս ի խաչէն իջոյց սուրբ Աստուածն ամփոփ և պատեաց և եդ ի նորափոր վիմին և զայն աստուածաշշափ աջն. և սուրբ շիշ իւղոյն ազնուականին որ ի քիչ մնացեր էր և Աստուածամօր պատկերն սուրբ առաքեալն Թադէոս տարեալ ի Հայս։

Այս է նշան սուրբ գեղարդեանն և այսու օրինակաւ ճանաչէք, զի մի խաբեսցին զձեզ նենգաւոր ազգն Յունաց, որ թագաւոր սուրբք և աստուածասէրք բերեալ զերկնային պատկն սուրբ հաւատացելոյն Քրիստոսի և յամենայն սուրբ յեկեղեցիս հաշակայ պարծանք։

Եւ արդ սուրբ գեղարդն Քրիստոսի՝ յերկնային զանձն լոյս կայ ի խաւարի ծածկեալ աշխարհին Հայոց և որք տեսանեն զնա մի տեսցեն զմահ յաւիտենից. և ոչ իշխեսցէ նեռն սահմանս և որ թագաւորութեանն, որ կայ մնանել ի յիմացեալ և պատճեալ թագաւորութիւն այնմ աշխարհին, սակաւ նուազի ժամանակս։ Եւ նմանութիւն սուրբ աստուածագիր գեղարթին այսպէս է։

Դրմբէթաց և ի վեր քարշեալ գլուխ նորա որպէս նիզակի սուր առ հաւասար և յերկնային և հրեշտակաց ձևեալ նման խաչի փորեալ, և զփորեալ հարուածն յանդրէն Բ կողմանէ յերեսաց սուրբ խաչին բևեռեալ և բևեռմամբ Դ որպէս Տէրն ի խաչին և խնծոր ամէօս խաչին ազիւսայ նման և Բժ-ան կողմն յօրինակ առաքելոցն. և վայր կողմն փոր նիզակին Դ մատին չափով. բայց ոչ այլ ինչ քանդակեալ այլ ամենեւին անարատ և հաւասար. այս է նշան գեղարդեանն։

Տիրամօր պատկերն ի Հոգոց վանքն է, ի Թողկաց գաւառին։

Եւ շիշ իւղոյն յերկիրն Տարաւնոյ ի վանքն Եղեգնի։ Ի ճանաչել Արեմաթացոյն աջն ի Սաբերան գաւառին՝ ի գիւղն որ առաքելոյն Թադէոսի անուամբն է. և պատկ փչոցն իւր վանքն կայ ուր նահատակեցաւ առաքեալն սուրբ ի Զարեւանդ գաւառի։ Եւ այսպէս աւրինակեցաւ անօրինակ սրբութիւն ի հաւմ զրէ ի հայ թարգմանեցաւ և բերաւ ի Հայս, յաւուրմէր թիւս ՃՀԶ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս»։

Ձեռագրիս տարեթիւը յայտնի չէ, ինչպէս նաև գրչի անունը. ԺԷ-րդ դարը կարող է նրա գրութեան սահման ընդունուիլ։ Իսկ թէ յիշատակարանը ինքը երբ է ծագել և թէ արդեօք հայերէն է եղել բուն բնագիրը, թէ օտար լեզուից է թարգմանուած, այդ մասին առայժմ կարող կլինէինք միայն ենթադրութիւններ անել։

Մեսրոպ վարդապետ.

1898 թ. 10 մարտի.

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԳՐՔԵՐ.

Ուսուցումն քրիստոնէական կրօնի.—Դասախօսութիւն Սահակ քահանայի Սահակեանց. Տփխիս, 1898. գինը 1 ռ. 50 կ.

— Սանթօ (վէպիկ հայ բօշաների կեանքից).— Թիֆլիս, 1898. գինը՝ 30 կ.

— Ամուրին (պատկեր).—Յարութիւն Թումանեանց. Թիֆլիս, 1898. գինը՝ 20 կ.

— Շէյլոյի սպանութիւնները (Ց. Խուրլաբեանի և միւսների գործը). Զինուորական դատարանի քննութիւնը Շուշում.—«Նովոյէ Օբօզր.» լրագրից թարգմ. Ս. Հ.,—Թիֆլիս. 1898.

— Վրացի Պօէտ Ակակին Հայերի մասին. —«Նովոյէ Օբօզր.» լրագրից թարգմ. Ս. Հ.: Թիֆլիս. 1898.

—ՏԱՐԵՐՔ ԲՆԱԳԱՏՄՈՒԹԵԱՆ.

ա. Նոր Կենդանաբանութիւն և Մարդաբանութիւն.—Հ. Սիմէոն Երեմեան, ի Մխիթարեան ուխտէն. (զարդարեալ 450 պատկերօք), Վենետիկ.— Ս. Ղազար. 1896։

բ. Հանքաբանութիւն.—Հ. Ս. Երեմեան, — Վենետիկ. 1898.

— Նկարներ (ծաղկաքաղ իմ նամակներից).— Ն. Ցարդ,—Թիֆլիս. 1898.